

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Pedeutologia w pedagogice specjalnej , PG_00207782						
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2027/2028		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	2	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	3	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Pedagogiki -> Zakład Dydaktyki i Andragogiki						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Piotr Kowzan					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		45.0	75
Cel przedmiotu	Przygotowanie do pogłębionego rozumienia profesjonalizmu pedagoga specjalnego; kształtowanie zdolności analizy prawidłowości dotyczących rozwoju osobowego i zawodowego pedagoga specjalnego; rozwijanie krytycznego namysłu nad rozwojem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych pedagoga specjalnego; inspirowanie do aksjologicznego i etycznego namysłu nad pełnieniem roli pedagoga specjalnego.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Effekt kierunkowy	Effekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[C.3.W.1] Zna i rozumie w pogłębiony sposób podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej: pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres, historyczny kontekst opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie w ujęciu historycznym; współczesne tendencje w pedagogice specjalnej; wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowanych społecznie lub uzdolnionych; skalę i dynamikę zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie; systemy kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i innych państwach; zasady wyrównywania szans edukacyjnych; system kształcenia pedagogów specjalnych;	Studentka zna i rozumie pojęcie profesjonalizmu pedagoga specjalnego w kontekście interdyscyplinarności pedagogiki specjalnej; rozpoznaje i wyjaśnia zasady i cele kształcenia pedagogów specjalnych w kontekście historycznym i współczesnym; charakteryzuje specyfikę roli pedagoga specjalnego w odniesieniu do wyzwań wynikających z pracy z osobami o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych; opisuje historyczne uwarunkowania rozwoju pedagogiki specjalnej i ich wpływ na współczesne rozumienie profesjonalizmu w zawodzie; analizuje współczesne tendencje w pedagogice specjalnej w kontekście rozwoju wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych pedagoga specjalnego; rozróżnia aksjologiczne i etyczne podstawy pełnienia roli pedagoga specjalnego.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[C.3.U.1] Potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu	Studentka identyfikuje kluczowe zjawiska związane z rozwojem osobowym i zawodowym pedagoga specjalnego w kontekście systemów wsparcia dla osób ze SPE; interpretuje relacje między rolą pedagoga specjalnego a funkcjonowaniem instytucjonalnych i środowiskowych form pomocy dzieciom i uczniom ze SPE; analizuje znaczenie profesjonalizmu pedagoga specjalnego w odniesieniu do współczesnych modeli wsparcia edukacyjnego i terapeutycznego; diagnozuje i ocenia wpływ czynników społecznych, kulturowych i etycznych na kształtowanie roli pedagoga specjalnego w systemach wsparcia; łączy perspektywy pedagogiki specjalnej, nauk społecznych i medycznych w interpretacji zadań pedagoga jako uczestnika sieci wsparcia dla osób ze SPE.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[C.3.K.3] Jest gotowy do ciągłego dokształcania zawodowego	Studentka docenia znaczenie refleksji nad własnym rozwojem zawodowym; jest otwarta na pogłębianie wiedzy i umiejętności w obszarze pedagogiki specjalnej; podejmuje działania na rzecz samokształcenia i rozwoju kompetencji.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[C.3.K.2] Jest gotowy do przestrzegania zasad etyki w pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Studentka rozpoznaje etyczne dylematy w pracy pedagoga specjalnego; jest wrażliwa na wartości i godność osób ze SPE w sytuacjach edukacyjnych; uwzględnia normy etyczne w refleksji nad rolą pedagoga specjalnego.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny

	<table><tr><th>Efekt kierunkowy</th><th>Efekt z przedmiotu</th><th>Sposób weryfikacji i oceny efektu</th></tr><tr><td>[C.3.U.2] Potrafi dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne</td><td>Studentka analizuje krytycznie modele profesjonalizmu pedagoga specjalnego w świetle wybranych koncepcji pedagogicznych; ocenia systemy wsparcia z perspektywy aksjologicznej i etycznej roli pedagoga specjalnego; stosuje aktualne ujęcia koncepcyjne do interpretacji praktyk edukacyjnych i opiekuńczych; konfrontuje różne podejścia do roli pedagoga z praktykami systemów wsparcia dzieci i uczniów ze SPE.</td><td>[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny</td></tr></table>	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu	[C.3.U.2] Potrafi dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne	Studentka analizuje krytycznie modele profesjonalizmu pedagoga specjalnego w świetle wybranych koncepcji pedagogicznych; ocenia systemy wsparcia z perspektywy aksjologicznej i etycznej roli pedagoga specjalnego; stosuje aktualne ujęcia koncepcyjne do interpretacji praktyk edukacyjnych i opiekuńczych; konfrontuje różne podejścia do roli pedagoga z praktykami systemów wsparcia dzieci i uczniów ze SPE.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny					
Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu										
[C.3.U.2] Potrafi dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne	Studentka analizuje krytycznie modele profesjonalizmu pedagoga specjalnego w świetle wybranych koncepcji pedagogicznych; ocenia systemy wsparcia z perspektywy aksjologicznej i etycznej roli pedagoga specjalnego; stosuje aktualne ujęcia koncepcyjne do interpretacji praktyk edukacyjnych i opiekuńczych; konfrontuje różne podejścia do roli pedagoga z praktykami systemów wsparcia dzieci i uczniów ze SPE.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny										
Treści przedmiotu	Profesja pedagoga specjalnegoWczesna polska myśl pedeutologiczna w pedagogice specjalnej a współczesne ujęcia teoretyczne osoby nauczyciela . Osobowość nauczyciela wychowawcy - pedagoga specjalnego. Obszary kompetencji nauczyciela pedagoga specjalnego. Współczesne wyzwania roli w perspektywie społecznokulturowego porządku. Tendencje i rozwiązania w zakresie kształcenia i doskonalenia nauczycieli pedagogów specjalnych. Zmienność w kształceniu uniwersyteckim i pułapki kształcenia oraz doskonalenia dla zawodowego funkcjonowania nauczycieli pedagogów specjalnych.Formalno-prawna sytuacja zawodowa nauczyciela pedagoga specjalnego. Dylematy zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego. Współpraca nauczycieli. Sytuacje trudne w pracy nauczycieli w kształceniu integracyjnym.Badania nad zawodem nauczyciela pedagoga specjalnego. Obraz realizowanej profesji u pracujących zawodowo pedagogów specjalnych. Przekonania nauczycieli o osobach z niepełnosprawnością. Tożsamości zawodowe pedagogów specjalnych. Wypalenie zawodowe i poczucie sensu życia pedagogów specjalnych.											
Wymagania wstępne i dodatkowe												
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	<table><tr><th>Sposób oceniania (składowe)</th><th>Próg zaliczeniowy</th><th>Składowa oceny końcowej</th></tr><tr><td>dyskusja podczas części konwersatoryjnych wykładu</td><td>50.0%</td><td>10.0%</td></tr><tr><td>test/egzamin</td><td>50.0%</td><td>90.0%</td></tr></table>	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	dyskusja podczas części konwersatoryjnych wykładu	50.0%	10.0%	test/egzamin	50.0%	90.0%		
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej										
dyskusja podczas części konwersatoryjnych wykładu	50.0%	10.0%										
test/egzamin	50.0%	90.0%										
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur Byrd, David R., and Melina Alexander. "Investigating special education teachers knowledge and skills: Preparing general teacher preparation for professional development." Journal of Pedagogical Research 4.2 (2020): 72-82.Olakanmi, O.A., Akcayir, G., Ishola, O.M. et al. Using technology in special education: current practices and trends. Education Tech Research Dev 68, 17111738 (2020).Friend, Marilyn. "Co-teaching as a special education service: Is classroom collaboration a sustainable practice?." Educational Practice and Reform 2 (2016). Pithouse, Kathleen, Claudia Mitchell, and Sandra Weber. "Selfstudy in teaching and teacher development: A call to action." Educational Action Research 17.1 (2009): 43-62.Morales, Marie Paz E. "Participatory action research (PAR) cum action research (AR) in teacher professional development: a literature review." International Journal of Research in Education and Science 2.1 (2016): 156-165.Souto-Manning, Mariana. "Teacher as researcher: Teacher action research in teacher education." Childhood Education 88.1 (2012): 54-56. Plichta, Piotr. "Obciążenia zawodowe pedagogów specjalnych pracujących z uczniami niepełnosprawnymi intelektualnie." Medycyna pracy 65.2 (2014): 239-250.											

	Uzupełniająca lista lektur	Węglarz-Masłowska, Monika. "Nawyki i skutki stresu nauczycieli w placówkach specjalnych i ogólnodostępnych w czasie pandemii." Przegląd Pedagogiczny 2 (2023): 155-168. Głodkowska J. (2017), Dydaktyka specjalna. Od wzorca do interpretacji, PWN, Warszawa (rozdział 2.3.: Wzorce dydaktyki specjalnej w kategorii NAUCZYCIEL profesjonalizm, relacje edukacyjne, optymizm pedagogiczny). Głodkowska J. (red.) (2010), Dydaktyka specjalna w przygotowaniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Podręcznik akademicki, Wyd. APS, Warszawa (rozdział X). Grzegorzewska M. (2002), Listy do młodego nauczyciela, cykl I-III, Wyd. APS, Warszawa. Kupisiewicz M. (2016), Pedagog specjalny człowiek o wyjątkowych predyspozycjach osobowościowych, profesjonalista posiadający rozległą, interdyscyplinarną wiedzę i umiejętności, Studia z Teorii Wychowania TOM VII: NR 4(17) Minczakiewicz E. M. (2008), Aksjologiczny i społeczny wymiar służby nauczycielskiej w autopercepcji pedagogów specjalnych zatrudnionych w tradycyjnym i integracyjnym systemie kształcenia, [w:] Z. Palak (red.), Pedagog specjalny w procesie edukacji, rehabilitacji i resocjalizacji, Wyd. UMCS, Lublin
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.